

2008MME78 bijlage

Evaluatie Programma Duurzame Bedrijventerreinen 2006 – 2007

provincie *Utrecht*

Januari 2008

Maarten van Casteren (MIL)

Derk van Wingerden (ECV)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Projectresultaten	6
2.1	Integrale aanpak	6
2.1.1	<i>Toepassing milieukwaliteitsprofielen op bedrijventerreinen</i>	6
2.1.2	<i>Kennisnetwerk Parkmanagement</i>	6
2.1.3	<i>Kennisteam Werklocaties</i>	6
2.1.4	<i>Conclusie</i>	7
2.2	Parkmanagement.....	7
2.2.1	<i>Gemeente Soest, bedrijventerreinen De Grachten, Soestdijk en Soesterberg Noord</i>	7
2.2.2	<i>Gemeente Montfoort, bedrijventerrein IJsselveld</i>	7
2.2.3	<i>Gemeente Woerden, bedrijventerrein De Putkop</i>	7
2.2.4	<i>Gemeente Veenendaal, bedrijventerrein Ambacht Nijverkamp</i>	8
2.2.5	<i>Gemeente Eemnes, bedrijventerrein Zuidbuurt</i>	8
2.2.6	<i>Gemeente Wijk bij Duurstede, bedrijventerrein Broekweg</i>	8
2.2.7	<i>Conclusie</i>	8
2.3	Breedband	8
2.4	Kennisteam Werklocaties.....	9
2.5	Provinciale Pilotprojecten	9
2.5.1	<i>Duurzaam Ondernemen op bedrijventerreinen</i>	9
2.5.2	<i>Parkmanagement doorgelicht</i>	9
2.5.3	<i>Conclusie</i>	10
2.6	Communicatie.....	10
2.6.1	<i>Webloket</i>	10
2.6.2	<i>Workshops</i>	11
2.6.3	<i>Conclusie</i>	11
3	Evaluatie samenwerkingskader	12
4	Financiële evaluatie	13
5	Conclusies	15
6	Aanbevelingen voor de toekomst van DBT	16

1 Inleiding

De provincie Utrecht zet zich in voor verbetering van economische, ruimtelijke en milieukwaliteit van bedrijventerreinen. De provincie vindt dat alle bedrijventerreinen in Utrecht duurzaam ontwikkeld, ingericht en beheerd moeten worden. Daarom wordt duurzame (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen gestimuleerd middels uitvoering van vigerend beleid. In zowel het Economisch Beleidsplan, Strategisch Mobiliteitsplan als het Milieubeleidsplan is duurzaamheid bij (her)ontwikkeling van (bedrijven)locaties een van de speerpunten. Ook in het provinciaal coalitieakkoord¹ staat 'duurzaamheid' centraal. "Duurzaamheid door het creëren van een balans tussen economische groei, sociale vooruitgang en bescherming van natuur en milieu". Een duurzaam bedrijventerrein is een bedrijvenlocatie waar door middel van samenwerking tussen bedrijven onderling of tussen bedrijven en overheid, maatregelen worden ingevoerd die leiden tot een hoger bedrijfseconomisch rendement, minder milieubelasting en een zorgvuldig(er) gebruik van de ruimte.

Om het bovenstaande gestalte te geven is het Programma Duurzame Bedrijventerreinen 2004-2005 opgesteld en op 18 mei 2004 vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Tijdens de uitvoering van dit programma bleek al snel dat een tweejarig programma te kort was. Vandaar dat eind 2005 besloten is het programma twee jaar voort te zetten in de vorm van het Programma Duurzame Bedrijventerreinen 2006-2007. De doelstelling van dit programma staat hieronder weergegeven.

Doelstelling DBT programma 2006-2007

- Gemeenten aanzetten tot en ondersteunen bij het realiseren van duurzame (her-)ontwikkeling bedrijventerreinen;
- Realiseren van een integrale aanpak van bedrijventerrein ontwikkeling bij provincie en gemeenten op basis van economie, ruimtelijke ordening, milieu, sociale aspecten en bereikbaarheid.

Deze evaluatie markeert het einde van het DBT programma 2006-2007. De evaluatie moet inzicht geven in de resultaten die zijn behaald en of hoe deze hebben bijgedragen aan de doelstellingen. Hierbij wordt gekeken naar de inzet van middelen en instrumenten en de (gewenste) output. De evaluatie dient primair als leerdokument. Daarnaast zal de evaluatie gebruikt worden om de portefeuillehouders van Milieu en Economie op hoofdlijnen te informeren over de behaalde resultaten en de inzet van tijd en middelen.

Om de doelstellingen te realiseren zijn in het programma diverse projectonderdelen beschreven met bijbehorende resultaten. In het volgende hoofdstuk zullen deze onderdelen afzonderlijk bekeken en beoordeeld worden aan de hand van de volgende vragen:

- Wat zijn de gestelde doelen en resultaten?
- Welke van de voorgenomen projecten zijn tot uitvoering gekomen?
- Wat zijn de behaalde resultaten van deze projecten?
- Hoe zijn deze projecten gefinancierd?
- Hadden deze projecten het juiste kwaliteitsniveau?
- Dienen deze projecten in de toekomst een vervolg te krijgen?
- Wat is de relatie tussen de projecten en de programmadoelstelling en voldoet deze?

---

¹ Werk in uitvoering, Hoofdlijnen coalitieakkoord 2003-2007, p.2, provincie Utrecht, 19 mei 2003.

In hoofdstuk 3 zal specifiek gekeken worden naar de samenwerking tussen de diverse provinciale afdelingen en de samenwerking met gemeenten. In hoofdstuk 4 wordt de inzet van financiële middelen geëvalueerd. In hoofdstuk 5 wordt een totaalbeeld gevormd in de conclusies. Aan de hand van deze conclusies zal in de aanbevelingen een beeld worden geschetst voor toekomstig duurzame bedrijventerreinenbeleid. In dit deel komen de laatste drie van de bovenstaande vragen aan bod.

2 Projectresultaten

Het programma Duurzame Bedrijventerreinen bestaat uit zes onderdelen. Deze onderdelen en de afzonderlijke projecten zullen hieronder geëvalueerd worden aan de hand van een deel van de vragen zoals deze in de inleiding zijn gesteld.

2.1 Integrale aanpak

Het doel van dit onderdeel was het stimuleren van een integrale aanpak bij duurzame (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen, vooral bij visievorming en de gehele bestemmingsplanprocedure. Het resultaat behorend bij dit onderdeel bestond uit het uitvoeren van 2 tot 6 projecten. Er is voor gekozen 2 grotere projecten uit te voeren. Daarnaast is vanuit het Kennisteam Werklocaties bij de advisering van gemeenten de integrale aanpak bij gemeenten gestimuleerd.

2.1.1 Toepassing milieukwaliteitsprofielen op bedrijventerreinen

Het doel van dit project was een werkwijze te introduceren bij gemeenten waarbij duurzaamheid en omgevingskwaliteit vroegtijdig worden meegenomen in het ontwerpproces van een nieuw of uit te breiden bedrijventerrein; dit op basis van de methode milieukwaliteitsprofielen. Samen met de gemeente Utrechtse Heuvelrug en de milieudienst Zuidoost Utrecht (ZOU) is er een concept ontwikkeld om de milieukwaliteitsprofielen toe te passen bij de uitbreiding van het bedrijventerrein Maarsbergen. Aan de hand van praktijkworkshops zou deze nieuwe werkwijze bij de gemeente worden geïntroduceerd.

Het project is uitgewerkt en was gereed om toegepast te worden. Het adviesbureau BRO had een deel van de voorbereiding op zich genomen en zou worden ingezet bij de uitvoering. Uiteindelijk is het project op verzoek van de gemeente niet uitgevoerd gezien de krappe planning van het planvormingsproces en de politieke gevoeligheid die de uitbreiding met zich mee bracht. Het geplande budget van € 10.000,- is hierdoor komen te vervallen. De beschikbare uren zijn wel besteed aan de ontwikkeling van het project.

2.1.2 Kennisnetwerk Parkmanagement

Dit project had de volgende doelen:

- verlaging van drempels voor actoren (gemeenten) om parkmanagement projecten te initiëren door kennis praktisch te verspreiden;
- het creëren van een netwerk van deskundigheid en ervaring voor de actoren (gemeenten);
- faciliteren van initiatieven door het aanbieden van praktische hulpmiddelen.

BMD Advies heeft dit uitgewerkt in een projectvoorstel. Het is echter niet tot opdrachtverlening gekomen vanwege het vertrek van de betrokken medewerker. Het geplande budget van €20.000,- is hierdoor komen te vervallen. De beschikbare uren zijn wel besteed aan het uitzetten en begeleiden van de opdracht.

2.1.3 Kennisteam Werklocaties

Gedurende de programmaperiode is door het Kennisteam Werklocaties aan 13 gemeenten een integraal advies afgegeven over ontwikkelingen op werklocaties. Bij de advisering van gemeenten is de integrale aanpak bij gemeenten in alle gevallen gestimuleerd. In de praktijk betekende dit vaak dat in het adviestraject alle relevante gemeentelijke beleidsafdelingen werden betrokken.

2.1.4 Conclusie

Beide projecten zijn dus volledig uitgewerkt maar hebben geen doorgang kunnen vinden. Het eerste project liep spaak bij de samenwerking met de gemeente. Het tweede project is uiteindelijk niet uitgevoerd vanwege het vertrek van de betrokken medewerker belast met de uitvoering hiervan. Er zijn bij beide projecten dus geen concrete resultaten geboekt, enkel bij de advisering door het Kennisteam Werklocaties is integrale samenwerking gestimuleerd. Door het niet uitvoeren van de twee projecten kan gesteld worden dat de doelstelling ten dele is bereikt. Beide projecten zijn echter wel voldoende uitgewerkt om eventueel in de toekomst alsnog uit te voeren.

2.2 Parkmanagement

Doel van dit onderdeel is de introductie van parkmanagement op nieuwe en bestaande bedrijventerreinen. Het parkmanagement zal – op de langere termijn – aandacht hebben voor meerdere duurzaamheidsaspecten op het gebied van milieu, mobiliteit en economie. De (financiële) ondersteuning was vooral bedoeld voor bestaande bedrijventerreinen, omdat bij nieuwe terreinen parkmanagement verplicht gesteld kan worden. Op bestaande terreinen is het vaak moeilijk om parkmanagement in het leven te roepen. In het programma is als resultaat gesteld dat er 2 tot 4 organisaties op bestaande terreinen moeten worden opgericht. In de afgelopen twee jaar zijn er op verschillende terreinen trajecten gestart om tot parkmanagement te komen. Hieronder een overzicht per gemeente.

2.2.1 Gemeente Soest, bedrijventerreinen De Grachten, Soestdijk en Soesterberg Noord

De subsidie voor dit project is verstrekt in 2005 maar de uitvoering is gestart in 2006 en afgerond in 2007. De financiële ondersteuning en begeleiding door het DBT team hebben uiteindelijk geleid tot de oprichting van Bedrijvenmanagement Organisatie (BMO) Soest. Deze organisatie is er voor alle bedrijventerreinen in Soest en werkt nauw samen met de Soester Zakenkring waarbij alle ondernemersverenigingen/-stichtingen zijn aangesloten. De BMO richt zich voornamelijk op het beheer van de openbare ruimte en de zichtbare delen van terreinen van de bedrijven. Hiernaast houdt de BMO zich bezig met het verhogen van de veiligheid en het verbeteren van de interne en externe communicatie.

2.2.2 Gemeente Montfoort, bedrijventerrein IJsselveld

Het project is gestart in 2006 en afgerond in het eerste kwartaal van 2007. Door middel van procesmatige ondersteuning aan de gemeente en de ondernemers op het terrein zijn de volgende resultaten geboekt:

- oprichten van een terreinorganisatie (coöperatie Bedrijvenpark IJsselveld u.a.);
- ondertekening intentieverklaring tussen gemeente en terreinorganisatie;
- werkplan 2007 – 2008 waarin de activiteiten voor de periode 2007-2008 worden beschreven.

2.2.3 Gemeente Woerden, bedrijventerrein De Putkop

Het project is gestart in het tweede kwartaal van 2007 en wordt in het eerste kwartaal van 2008 afgerond. Door middel van procesmatige ondersteuning aan de gemeente en bedrijvenvereniging Putkop in Bedrijf zullen bij afronding van het project de volgende resultaten zijn geboekt:

- Oprichting werkgroep bestaande uit ondernemers en de gemeente.
- Een gekozen ambitieniveau/takenpakket voor parkmanagement.
- Een geformaliseerde organisatie (PMO) met een meerjaren activiteitenprogramma.
- Een geselecteerd en uitgewerkt deelproject waarmee de PMO zich direct in het veld waar kan maken.

2.2.4 Gemeente Veenendaal, bedrijventerrein Ambacht Nijverkamp

Het traject in Veenendaal is gestrand vlak voor de oprichting van de organisatie, doordat het bureau dat hiervoor was ingehuurd verstek liet gaan. In Veenendaal is de wens uitgesproken om in de toekomst alsnog tot oprichting te komen, en ook op andere terreinen in de gemeente een traject te starten.

Door het in gebreke blijven van het bureau zijn de beschikbare uren voor Veenendaal iets overschreden. Tevens is de helft van het beschikbare budget bij opdrachtverlening aan het bureau toegekend. Op dit moment worden er pogingen ondernomen om het verstrekte budget alsnog terug te vorderen.

Ondanks deze tegenslag ligt er nu wel een goede basis voor parkmanagement. De gemeente is nu actief om een ondernemersfonds op te zetten dat gefinancierd wordt vanuit de reclamebelasting. Het is echter wel van belang dat ieder terrein door een parkmanagement organisatie vertegenwoordigd wordt om aanspraak te maken op de gelden in het ondernemersfonds. De gemeente Veenendaal hoopt daarom ook dat de provincie Utrecht hier in de toekomst wederom de helpende hand in kan bieden.

2.2.5 Gemeente Eemnes, bedrijventerrein Zuidbuurt

Op initiatief van de bedrijven op het terrein heeft de provincie enkele verkennende gesprekken gevoerd. Door een gebrek aan vertrouwen tussen de gemeente en de bedrijven op het terrein is het project niet gestart. De gemeente heeft echter wel de wens uitgesproken om in de toekomst een traject te starten.

2.2.6 Gemeente Wijk bij Duurstede, bedrijventerrein Broekweg

Het is niet tot een project gekomen, voornaamste reden hiervoor was de beperkte mogelijkheid bij de gemeente om het project te ondersteunen. De gemeente heeft echter wel de wens uitgesproken om in de toekomst een traject te starten.

2.2.7 Conclusie

Voor zowel Eemnes als Wijk bij Duurstede zijn de beschikbare uren en het beschikbare budget (€30.000,-) niet gebruikt. Voor de gemeente Veenendaal zijn de beschikbare uren iets overschreden en is de helft van het budget gebruikt. In de gemeenten Soest, Montfoort en Woerden zijn de trajecten een stuk voortvarender verlopen. Bij de terreinen is er een organisatie tot oprichting gekomen en is er een activiteitenplan opgesteld voor de komende periode. Het beschikbare budget en de beschikbare uren zijn hier dan ook geheel besteed.

De gestelde resultaten uit programma zijn behaald, ondanks dat enkele trajecten minder succesvol waren. Geconcludeerd kan worden dat de gestelde doelstelling op basis van de resultaten is behaald. Ook de niet gestarte of gestrande trajecten in Veenendaal, Eemnes en Wijk bij Duurstede onderstrepen het belang van parkmanagement. In geen van de gemeenten is er een gebrek aan belangstelling en ook veel ondernemers zijn zeer geïnteresseerd en betrokken. Verschillende gemeenten hopen dan ook in de toekomst nog trajecten te kunnen starten met de hulp van de provincie Utrecht. Het continueren van de regeling ter stimulering van parkmanagement was ook één van de aanbevelingen uit de rapportage Parkmanagement Doorgelicht waarin parkmanagement in de provincie Utrecht geëvalueerd is. Meer hierover in paragraaf 2.5.1

2.3 Breedband

Doel van dit onderdeel was breedbandontsluiting van alle Utrechtse bedrijventerreinen én zoveel mogelijk individuele bedrijven daadwerkelijk aangesloten op breedband (last-mile problematiek). Hierbij werd er gericht op de uitvoering van 4 tot 6 vraagbundelingsprojecten. In 2006 is echter besloten om het onderwerp breedband een eigen programma te geven: Wij Zijn Breed. Alle geplande activiteiten in het DBT-programma zijn overgeheveld naar het breedbandprogramma. Het beschikbare budget en de beschikbare uren zijn grotendeels niet

besteed. Een deel van het breedbandbudget (€ 35.000) in het DBT-programma is echter wel ingezet om onderzoek uit te laten voeren ten bate van Wij Zijn Breed.

Het project breedband zal ook niet behandeld worden in de financiële evaluatie omdat het budget niet specifiek aan DBT was toebedeeld. Het betrof hier een project vanuit het EBP en dus ook een algemeen EBP budget

2.4 Kennisteam Werklocaties

Begin 2006 is het Kennisteam Werklocaties opgericht. Het kennisteam is de centrale ingang voor iedere beleidsmedewerker bij een gemeente die vragen heeft aan de provincie over plannen rondom de ontwikkeling van werklocaties. Het DBT team heeft bijgedragen aan de oprichting van het kennisteam. Er bestaat een nauwe samenhang tussen de werkzaamheden van het Kennisteam en van het al bestaande DBT-team. Het DBT-team is daarom geïntegreerd in het Kennisteam. Met het oprichten van het Kennisteam is dit onderdeel van het programma afgerond.

2.5 Provinciale Pilotprojecten

Het doel is om provinciale voorbeeldprojecten te realiseren op thema's waar nog weinig of geen ervaring mee is opgedaan. Uiteraard betreffen het duurzaamheidsthema's op het terrein van 'people', 'planet' of 'profit'. Hierbij werd gestreefd naar het uitvoeren van 2 tot 5 van deze voorbeeldprojecten. Uiteindelijk zijn er twee (grotere) projecten uitgevoerd.

2.5.1 *Duurzaam Ondernemen op bedrijventerreinen*

Dit project bevat een aantal elementen met als doel Duurzaam Ondernemen te verinnerlijken op een bedrijventerrein in de Provincie Utrecht. Het project wordt uitgevoerd op bedrijventerrein Plettenburg/De Wiers in Nieuwegein. Door middel van een persoonlijke benadering worden bedrijven voorgelicht over duurzaam ondernemen en ondersteund bij de toepassing hiervan in het eigen bedrijf. Voor de deelnemende bedrijven betekent dit onder andere:

- Bekend worden met een andere manier van denken over de bedrijfsvoering; wat tot vernieuwende inzichten leidt.
- Concrete instrumenten krijgen aangereikt waarmee zelf met duurzaam ondernemen gewerkt kan worden;
- Begeleiding bij het opstellen van een plan van aanpak voor Duurzaam Ondernemen;

Daarnaast dient de pilot als start voor het verkennen en mogelijk verbreden van duurzaamheidsprogramma's geïnitieerd door de Provincie. Door het uitvoeren van een behoefte-inventarisatie op het bedrijventerrein zal inzicht worden gegeven over de manier waarop de provincie bestaande en startende ondernemers kan stimuleren om duurzamer te ondernemen en innovaties mogelijk te maken. De behoefte-inventarisatie is een pragmatisch instrument om de dialoog met bedrijven op gang te brengen. Met de resultaten wordt een goede basis gelegd voor het verder uitbouwen van duurzaamheid op dit specifieke bedrijventerrein en het beleid van de provincie in het algemeen. De uitkomsten zullen gebruikt worden voor uit te voeren activiteiten in 2008.

Het project is gestart in het derde kwartaal van 2007 en wordt in het eerste kwartaal van 2008 afgerond. Het project kost € 23.515. Bij de uitvoering van het project zijn alle geplande interne uren voor 2007 besteed.

2.5.2 *Parkmanagement doorgelicht*

Doel van het project was om inzicht te geven in de succes- en faalfactoren van de implementatie van parkmanagement in de provincie Utrecht. Dit is gedaan door een onderzoek uit te voeren naar alle uitgevoerde parkmanagement projecten in de provincie.

BMD Advies heeft hier opdracht toe gekregen en in juni 2007 de definitieve rapportage aangeleverd. De belangrijkste aanbevelingen hieruit zijn de volgende;

- Ga door met ondersteunen van parkmanagement initiatieven (gebleken is dat deze anders niet van de grond komen).
- Houd de subsidievoorwaarden nog eens tegen het licht.
- Laat gemeente in de uitvoering van een project duidelijk aangeven wat de gemeente wil realiseren met parkmanagement en wat de gemeentelijke ambities en doelstellingen zijn.
- Monitor beter de voortgang van de projecten.
- Zet voor duurzaamheid andere instrumenten in: bijvoorbeeld duurzaam aanbesteden en bestemmingsplannen.
- Onderzoek de mogelijkheden voor een regionale aanpak van parkmanagement.

De resultaten zijn belangrijke leerpunten voor de toekomst en een mogelijk vervolg van het stimuleren van parkmanagement. Opmerkelijk is dat parkmanagement vooralsnog geen geschikt instrument blijkt voor het realiseren van duurzaamheid in brede zin. Voor de algemene kwaliteit en de houdbaarheid van het terrein is parkmanagement uitermate geschikt, maar voor het stimuleren van Planet (milieu) en People (sociale) thema's is gebleken dat dit instrument minder geschikt is.

Bij de uitvoering van dit project zijn de beschikbare uren gebruikt en is het budget overschreden. Deze budgetoverschrijding was het gevolg van een grotere benodigde inzet van BMD Advies dan van tevoren was geschat. In plaats van de geplande €15.000 heeft het project nu €20.625 gekost.

2.5.3 Conclusie

Met de uitvoering van beide projecten is voldaan aan de gestelde resultaten en het doel; de projecten zijn goede voorbeeldprojecten. Het project duurzaam ondernemen op bedrijventerreinen heeft als doel om inzicht te verschaffen. Dit kan zowel voor de bedrijven op het terrein als voor de provincie belangrijke resultaten opleveren. Het geeft de bedrijven de kans om duurzamer te ondernemen en biedt de provincie inzicht in wat de mogelijkheden zijn en wat de bedrijven willen. De rapportage parkmanagement doorgelicht heeft de provincie van belangrijke inzichten voorzien inzake de rol die parkmanagement kan spelen. Hoewel is gebleken dat parkmanagement niet het ideale instrument is om duurzaamheid te stimuleren kwam wel duidelijk naar voren dat het van belang is om dit te blijven stimuleren.

2.6 Communicatie

Doel van dit onderdeel is gemeenten, bedrijfsleven en andere betrokken partijen voorzien van informatie over geslaagde projecten, bestuurders of ambtenaren inspireren en kennis laten nemen van geslaagde voorbeelden en deze informatie tevens digitaal ontsluiten. In het programma is als resultaat gesteld dat er een webloket operationeel moet zijn en er 1-2 workshops en/of excursies gegeven moeten worden.

2.6.1 Webloket

De website van het Kennisteam Werklocaties geldt als webloket voor alle vragen en informatie over DBT. Er is een centraal e-mail adres waar vragen over DBT gesteld kunnen worden. Er wordt gewerkt aan het opzetten van een kennisbank waarin alle relevante informatie voor gemeenten terug te vinden moet zijn voor het onderwerp bedrijventerreinen. Door de operationele problemen met de nieuwe website is het onderdeel kennisbank nog niet actief op de website. Oplevering staat gepland in het eerste kwartaal van 2008. Momenteel wordt door de afdeling communicatie onderzoek gedaan naar de bezoekersaantallen van de website.

Voor het webloket zijn geen financiële middelen gebruikt, wel zijn alle beschikbare uren aangewend voor de uitvoering.

2.6.2 Workshops

Cursus Duurzaam Ondernemen:

Cursus voor ondernemers over duurzaam ondernemen, met een focus op het eigen bedrijventerrein. In deze cursus wordt gezocht naar bedrijfseigen kansen voor Duurzaam Ondernemen en gemeenschappelijke vraagstukken ten aanzien van duurzaamheid op het bedrijventerrein. De cursus bestaat uit vier bijeenkomsten waarin de deelnemers bekend worden gemaakt met de uitgangspunten en achtergronden van duurzaam ondernemen. Ze krijgen hulpmiddelen aangereikt om binnen het bedrijf stappen te gaan zetten. Het resultaat van de cursus is een concreet plan van aanpak waarmee duurzaam ondernemen in het bedrijf en/of op het bedrijventerrein toegepast kan worden.

Het project is gestart in het derde kwartaal van 2007 en wordt in het eerste kwartaal van 2008 afgerond. Het project kost € 5.000. Bij de uitvoering van het project zijn alle geplande interne uren voor 2007 besteed.

Ronde van Midden Nederland:

Serie van bijeenkomsten op bedrijventerreinen voor ondernemers om ze te informeren over wijzigingen in wet- en regelgeving. In samenwerking met de Kamer van Koophandel en de provincie Gelderland worden 4 workshop georganiseerd, waarvan 2 in de Provincie Utrecht. Doelstelling van de bijeenkomsten zijn tweeledig:

1. Bedrijven op bedrijventerreinen informeren over de aanstaande veranderingen in de wet- en regelgeving (Omgevingsvergunning en Activiteiten besluit).
2. Bedrijven motiveren verdergaande maatregelen te treffen ter bescherming van de leefomgeving, specifiek voor de thema's vervoersmanagement en klimaat.

Het project is gestart in het derde kwartaal van 2007, de bijeenkomsten zullen gehouden worden in januari en februari 2008. Het project is een samenwerkingsverband met bovengenoemde partijen, de provincie levert een financiële bijdrage van € 5135,12. Alle geplande interne uren voor 2007 zijn aangewend.

2.6.3 Conclusie

Zowel het geplande budget als de geplande uren voor dit onderdeel zijn geheel besteed. De gestelde resultaten uit het programma zijn ruimschoots behaald, hoewel het webloket door externe factoren nog niet optimaal functioneert. Wel moet opgemerkt worden dat het informeren van de betrokken partijen, in de vorm van workshops, voornamelijk is gebeurd voor de doelgroep ondernemers. Wel zijn andere doelgroepen, zoals gemeenten, door middel van de website en het Kennisteam Werklocaties geïnformeerd.

3 Evaluatie samenwerkingskader

Er is in de looptijd van dit programma op verschillende manieren samengewerkt, zowel intern als extern. Intern ligt dit voornamelijk binnen het DBT team en het kennisteam welke gezamenlijk externe partners als gemeenten adviseerden. Zowel de samenwerking tussen Economie en Milieu in het DBT team als de samenwerking met het kennisteam, waarin ook andere afdelingen (Ruimtelijke ordening en Mobiliteit) vertegenwoordigd zijn, is goed verlopen.

Zoals in paragraaf 2.6 besproken zijn er bij het onderdeel communicatie verschillende initiatieven opgezet om externe partijen te informeren en adviseren. Er is nog niet in geslaagd om het webloket operationeel te krijgen, dit werd voornamelijk veroorzaakt door problemen met de nieuwe provinciale website. De oplevering staat nu gepland voor het eerste kwartaal van 2008. Met behulp van de workshops is er echter wel al een groot aantal ondernemers bereikt. Na de afronding hiervan in het eerste kwartaal van 2008 zal echter pas goed blijken hoe succesvol dit geweest is.

Gemeenten en andere partijen zijn tot op heden voornamelijk op de hoogte gehouden via de website van het Kennisteam Werklocaties. De samenwerking met gemeenten bij de verschillende projecten van het DBT programma boden echter ook een goede mogelijkheid om partijen van informatie en advies te voorzien. Zoals ook uit de rapportage Parkmanagement doorgelicht naar voren kwam is het vaak van groot belang om met gemeenten samen te werken. Wel kwam uit deze samenwerking naar voren dat het soms verwarrend is dat er verschillende programma's en teams zijn die verschillende thema's stimuleren of ondersteunen en er geen universeel beleid is voor bedrijfsterreinen. De specifieke stimulering van het thema duurzaamheid op bedrijfsterreinen zou integraal opgenomen moeten / kunnen worden.

4 Financiële evaluatie

In de onderstaande tabel staat het financieel overzicht van het programma duurzame bedrijventerreinen 2006-2007 weergegeven. Het onderdeel Zorgvuldig ruimtegebruik is hierin niet opgenomen. Dit is uiteindelijk niet in het kader van het programma DBT uitgevoerd, maar een zelfstandig project geworden onder het Economisch Beleidsplan (EBP) '03-'07. Hiermee is het beschikbare budget van €70.000 ook komen te vervallen. In deze evaluatie zal Zorgvuldig ruimtegebruik dan ook niet behandeld worden. Hetzelfde geldt voor het onderdeel breedband wat door de start van het provinciebrede project breedband is komen te vervallen.

Tabel 1 Financieel overzicht Programma Duurzame Bedrijventerreinen 2006-2007

Dienst	Beleidsplan	Onderdeel	Budget	Uitgaven	Verschil
MEC	EBP '03-'07	DBT	€ 50.000	€ 25.327	€ 24.673
WEM	PMP '04-'08	DBT	€ 60.000	€ 43.912	€ 16.088
		Extra budget ²	€ 30.000	€ 16.650	€ 13.350
		Totaal	€140.000	€ 85.889	€ 54.111

Voor alle onderdelen geldt dat het jaarlijkse budgetten betreft. Dit betekent dat per kalenderjaar het budget besteed moet worden en vervalt indien dit niet het geval is. In tabel 1 staan de budgetten opgeteld weergegeven. In de onderstaande tabel staat het overzicht per jaar weergegeven.

Tabel 2 Financieel overzicht Programma Duurzame Bedrijventerreinen per jaar

Beleidsplan	Onderdeel	Budget 2006	Uitgaven 2006	Verschil	Budget 2007	Uitgaven 2007	Verschil
EBP (MEC)	DBT	€ 25.000	€ 16.728	€ 8.272	€ 25.000	€ 8.599 ³	€ 16.401
PMP (WEM)	DBT	€ 30.000	€ 13.912	€ 16.088	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
	Extra budget				€ 30.000	€ 16.650	€ 13.350
	Totaal	€55.000	€ 30.640	€24.360	€ 85.000	€ 55.249	€29.751

In 2006 is voor DBT een onderbesteding waarneembaar. Deze onderbesteding ontstaat doordat er sprake is van een twee jarig programma met daaraan gekoppeld de jaarlijkse budgetten uit de beleidsplannen. In het eerste jaar van het programma (2006) wordt veel tijd geïnvesteerd in het opzetten en uitwerken van de projecten. In het tweede jaar van het programma ligt het accent op de uitvoering van deze projecten. Het gevolg hiervan is dat in 2006 weinig projecten zijn uitgevoerd en er dus sprake is van onderbesteding (€ 54.111).

² Aangevraagd voorjaarsnota 2007

³ Mogelijk wordt dit bedrag met €5.260 verlaagd i.v.m. een lopende terugvordering. Dit bedrag zal dan ook terugvloeien in de algemene middelen.

Doordat het budget van 2006 vervalt in 2007 ontstaat er een tekort om alle projecten uit te voeren. Om dit te compenseren is in de voorjaarsnota van 2007 een verzoek ingediend, en gehonoreerd, voor aanvullend budget (€30.000). Omwille van administratieve eenvoud is dit budget in zijn geheel aangevraagd op last van het PMP (WEM).

In 2007 is een groot deel van het budget voor DBT besteed. De onderbesteding die is ontstaan in 2007 is het gevolg van het vertrek van een medewerker, hierdoor hebben enkele geplande projecten geen doorgang kunnen vinden. Bij het aanvragen van het extra budget in de voorjaarsnota was het vertrek niet voorzien waardoor dit niet in zijn geheel besteed is.

5 Conclusies

Kijkend naar de uitgevoerde projecten kan gesteld worden dat bij de meeste onderdelen de in het programma gestelde resultaten zijn behaald. Er zijn goede resultaten geboekt bij onderdelen als parkmanagement, provinciale pilotprojecten en communicatie.

Uit deze evaluatie blijkt echter ook dat er niet altijd een duidelijke relatie ligt tussen de gekozen projecten in het programma en de doelstelling. Het is hierdoor moeilijk om te stellen in hoeverre de doelstellingen zijn behaald. De nadruk lag in dit programma op het behalen van de resultaten op projectniveau en er is in mindere mate gekeken in hoeverre er kon worden bijgedragen aan de programma doelstelling. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door dat de gekozen doelstellingen niet SMART zijn geformuleerd.

Een deel van de onduidelijkheid in de doelstellingen ontstaat door de complexiteit van het gehanteerde begrip 'duurzaam bedrijventerrein'. Ondanks dat in het programma een omschrijving is gegeven van dit begrip is het in de praktijk moeilijk gebleken hier invulling aan te geven. Veel projecten die zijn uitgevoerd droegen bij aan een onderdeel van het begrip (economie, milieu, sociaal), maar zelden kon een project een bijdrage op alle vlakken leveren.

Kijkend naar de doelstellingen (zie kader) kunnen we nu stellen dat in het programma projecten zijn uitgevoerd die hier op onderdelen toe hebben bijgedragen, maar dat niet gesteld kan worden in hoeverre de doelstellingen zijn bereikt.

Doelstelling DBT programma 2006-2007

- Gemeenten aanzetten tot en ondersteunen bij het realiseren van duurzame (her-)ontwikkeling bedrijventerreinen;
- Realiseren van een integrale aanpak van bedrijventerrein ontwikkeling bij provincie en gemeenten op basis van economie, ruimtelijke ordening, milieu, sociale aspecten en bereikbaarheid.

Een tweede aandachtspunt in het programma is het niet goed kunnen meten van het kwaliteitsniveau van de uitgevoerde projecten. Dit komt vooral doordat bij veel projecten de resultaten vooraf summier of onduidelijk (SMART) geformuleerd waren. Dit maakt dat het achteraf vaak moeilijk te bepalen was in hoeverre het opgeleverde product (afgeronde project) voldeed aan het gevraagde. Bij een eventueel vervolg van projecten is het dan ook van groot belang om hier rekening mee te houden.

De samenwerking tussen de verschillende partijen, zowel intern als extern, is overwegend goed verlopen. Uit verschillende projecten is gebleken dat de samenwerking met gemeenten van bijzonder groot belang is. Dit is dan ook een element waar bij eventuele vervolgprojecten goed op gelet moet worden. Als kritische noot is opgemerkt door gemeenten dat het soms verwarrend is dat er verschillende programma's en teams zijn die verschillende thema's stimuleren of ondersteunen en er geen universeel beleid is voor bedrijfsterrinen. De specifieke stimulering van het thema duurzaamheid op bedrijfsterrinen zou integraal opgenomen moeten / kunnen worden. Met de komst van het Kennisteam Werklocaties is aan dit aandachtspunt voor een belangrijk deel gehoor gegeven.

Bij de financiële evaluatie valt vooral op dat er in beide jaren sprake is van onderbesteding. In 2006 werd dit vooral veroorzaakt doordat veel plannen uitgewerkt werden maar pas in 2007 konden starten. In 2007 was het plotselinge vertrek van een van de medewerkers, en het stilvallen van enkele projecten, de oorzaak hiervan.

6 Aanbevelingen voor de toekomst van DBT

Met deze evaluatie komt het tweede DBT-programma tot zijn einde. Na twee programma's in vier jaar is het goed om de balans op te maken; hanteren we de huidige werkwijze of kiezen we een nieuwe aanpak? In de afgelopen vier jaar is er op het vlak van duurzame bedrijventerreinen in de Provincie Utrecht veel tot stand gebracht en veel veranderd. Met de komst van het Kennisteam Werklocaties is het DBT-team opgegaan in het Kennisteam. Er wordt gewerkt aan een nieuw herstructureringsbeleid voor bedrijventerreinen. Daarnaast is het thema 'duurzaamheid' een van de speerpunten geworden in het nieuwe beleid van het bestuur van de provincie Utrecht en zal dit een integraal uitgangspunt worden bij alle werkzaamheden. Het actieplan duurzaamheid⁴ en de hierin beschreven duurzaamheidsladder zijn hier de concrete uitwerking van.

Met deze wetenschap is medio 2007 gestart om met betrokken medewerkers van diverse afdeling na te denken over de toekomst van het DBT. In een aantal sessies is vanuit verschillende invalshoeken gewerkt aan een toekomstvisie voor DBT. Daarnaast zijn uiteraard de conclusies van deze evaluatie een belangrijk uitgangspunt voor de aanbevelingen die hieronder zijn uitgewerkt.

Aanbeveling 1:

Kies voor een integrale benadering van het beleid voor bedrijventerreinen en zorg dat duurzaamheid daarbij een belangrijk uitgangspunt is.

Dit betekent dat er geen nieuw programma wordt opgesteld waarin het thema duurzaamheid op bedrijfsterreinen wordt gestimuleerd. Binnen het bestaande en te ontwikkelen beleid voor bedrijventerreinen moet duurzaamheid een belangrijke rol gaan spelen. Het actieprogramma duurzaamheid en de daarin benoemde duurzaamheidsladder bieden hiervoor het instrumentarium. Bij het nieuw op te stellen herstructureringsbeleid voor bedrijventerreinen zal een eerste stap gemaakt worden met het toepassen van de duurzaamheidsladder.

Aanbeveling 2:

Gebruik het Kennisteam Werklocaties om gemeenten te adviseren bij specifieke vragen over duurzaamheid op bedrijfsterreinen / werklocaties.

Het DBT-programma bestond uit een stimulerend en een adviserend onderdeel. Bij ontwikkelingen op bestaande of te (her)ontwikkelen bedrijfsterreinen zijn er vaak specifieke vragen vanuit gemeenten over het toepassen van duurzaamheid op bedrijventerreinen. Het DBT-team gaf adviezen aan de gemeenten, deze taak is sinds 2006 overgenomen door het Kennisteam Werklocaties. Deze advisering over DBT kan gehandhaafd blijven bij het Kennisteam Werklocaties.

⁴ Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Utrecht d.d. 11 december 2007

*Aanbeveling 3:***Continueer per afdeling succesvolle stimulerende activiteiten (uitvoering projecten) die goed aansluiten bij het afdelingsbeleid.**

Enkele projecten zijn succesvol gebleken en dienen de aanbeveling om voortgezet te worden. Gelet op hun specifieke karakter kunnen deze het beste binnen de individuele afdeling (MIL of ECV) worden uitgevoerd. Per afdeling zal aan de hand van deze evaluatie een afweging gemaakt moeten worden welke projecten op welke wijze worden voortgezet. Daarbij wordt geadviseerd om in ieder geval de stimulering van parkmanagement voort te zetten bij de afdeling ECV en onderdeel laten uitmaken van het afdelingsbeleid. Gebleken is dat dit onderdeel vanuit gemeenten zeer gewaardeerd wordt en redelijk succesvol is. Voor de afdeling Milieu wordt geadviseerd om te kijken op welke wijze de projecten 'toepassing van milieukwaliteitsprofielen op bedrijventerreinen' en 'duurzaam ondernemen op bedrijventerreinen' voortgezet kunnen worden.

*Aanbeveling 4:***Ontwikkel nieuwe activiteiten voor bedrijventerreinen op afdelingsniveau**

Het verdient de aanbeveling om binnen de twee beleidsafdelingen goed na te denken over nieuwe activiteiten op het gebied van bedrijventerreinen die momenteel actueel zijn. Gedurende het programma is gebleken dat er veel dynamiek is op het gebied van bedrijventerreinen, de afdelingen zouden hierop moeten anticiperen. Een mogelijke nieuwe activiteit voor de afdeling ECV is kennisontwikkeling, advisering en stimulering over de mogelijkheden van financiering van het onderhoud en beheer van bedrijventerreinen en parkmanagement. Voor de afdeling Milieu liggen er kansen op het gebied van de kennisontwikkeling, advisering en stimulering over klimaat neutrale bedrijventerreinen.